

Telefonhívás — öt számjeggyel

Előkészületek a posta további korszerűsítésére

A posta hírközlő rendszerének fejlesztése, berendezéseinek korszerűsítése a harmadik ötéves terv egyik fontos programja. Nemrég helyezték üzembe Szegeden az új távgépíró központot s a főposta távbeszélő központjában jelenleg is munka folyik a kezelőhelyek számának bővítésére.

Az automatizálási terv egyik igen fontos része ugyanis, hogy fokozatosan megszüntetik a kisebb postahivatalokban a kézi kapcsolású távbeszélő központokat. Ennek az elképzelésnek első ütemében valósul meg a következő években a közvetlen Szeged környéki központok automatizálása. Ez a gyakorlatban azt fogja jelenteni, hogy Szeged környékére és onnan Szegedre tárcsázással lehet távbeszélő összeköttetést létesíteni a nap bármelyik órájában. Létrejön az állandó éjjel-nappali távbeszélő-kapcsolat város és falu között. E nagyszabású átszervezés előkészületeit végzik jelenleg Szegeden.

Ezzel van összefüggésben a postaigazgatásnak az intézkedése, hogy december 10-én éjjeltől Szegeden megszűnik a négy számjegyes, illetve a két számjegyes tárcsázás. Az eddigi négy számjegyes számok — pl. 35-35 — új változnak, hogy 1-es, a kétjegyűek — pl. 02 — pedig 0-as előszámot kapnak. A példában említett számokat tehát december 11. után 135-35-nek, illetve 0-02-

nek kell tárcsázni, mert az automata átszerelése után már csak így jön létre kapcsolás.

A posta ilyen távvalasztási rendszert már néhány nagyobb városban kísérletképpen meg is valósított s az a tapasztalatok szerint bevált.

A postaigazgatásagon nyert értesülések szerint ez a változás sem a havi sem a helyi előfizetési díjakat nem érinti, a városi postahivata-

lokban és a nyilvános állomásokon mindezekről részletes tájékoztatásokat fognak kiadni. Az öt, illetve három jegyű számrendszerre való áttérés ugyanakkor szükségessé teszi új távbeszélő névsor kiadását is. A helyi távbeszélő névsort 1967 első negyedévében adják ki, addig is a jelenlegi számok lesznek érvényben, természetesen december 11-től úgy, hogy azok elé 1-est, illetve 0-át kell tárcsázni.

Válaszol az illetékes

Igazságot kapnak a domaszékiek

Lapunk 1966. szeptember 18-i számában *Nyolcvan igazságkereső* címmel hangot adtunk a domaszéki szövetkezeti csoportgazdák panaszáinak. A domaszékiek szava tették, hogy még 1964-ben feles művelésre földet vállaltak a szegedi Új Élet Tsz domaszéki tábláiból. A gazdák az általuk művelt területek után a községi tanácsnál adóbevallást nem tettek, mivel abban a tudatban éltek, hogy ez a földtulajdonos kötelezettsége. Végül is több mint 120 ezer forint adó és bírság megfizetésére kötelezték a munkavállalókat. Fellebbezésüket a járási tanács illetékesei is elutasították. Cikkünkre Garamvölgyi Károly elvtárs, a pénzügyminiszter helyettese a többi között az alábbiakat válaszolta:

„Kiküldöttem útnak megállapítottam, az adó- és szabálysértési bírság kivétele jogszzerűen történt. A probléma elsődlegesen abból ered, hogy az érdekelt bérletek a termelőszövetkezet tévesen tájékoztatta.

A jogszabályok azonban nem zárják ki azt, hogy a kivett adót és bírságot a pénzügyi szervek az adózók anyagi, szociális helyzetét, az adóztatás összes körülményeit mérlegelve méltányosságból mérsékeljék, illetve teljes egészében elengedjék.”

A továbbiakban így szól a levél: „A megyei pénzügyi osztály a panaszjárás során — az adózás összes körülményeit mérlegelve a bérletek jóhiszeműségét a félreértésen alapuló szerződéskötésnél feltételezve — az 1964. évről visszamenőleg kivett jövedelemadót és szabálysértési bírságot — méltányosság címén törölte, illetve törli”. A miniszterhelyettes végül közli:

„A Csongrád megyei tanács vb pénzügyi osztályát — mely tevékenységét adópolitikánk célkitűzéseinek megfelelően végzi — utasítottam, hogy az ügyet minden körülmény figyelembevételével sürgősen rendezze. Ezen túlmenően azonban a végleges megoldás érdekében szükségesnek tartom földbirtokrendezési szempontból is az ügy megvizsgálását”.

Pálinkaszagot hoz a szél

A pénzügyőröknek, vagy ahogyan a nép nyelvén hívják őket, a „financoknak” rendkívül jó a szimatuk. Azt tartják rólok, hogy a szél járásából is megérzik, hogy merre fognak titokban pálinkát, amelyet aztán kivonnak a forgalmi adó alól és sutytyomban értékesítik. Az ilyen „felár” nagyon sokba került már egyeseknek, akik rájavesztettek a pálinkafőzésen, hiába ágyazták be a szerkezetet kukorica szárukba, lim-lomokkal teli koscsinba, pincébe, kamrába. Volt már olyan, aki a padlason főzöcskézett, s felhúzott egy-két cserepet a tetőn, hogy messzire kilásson az útra és észrevegye a financot, amikor az még a másik falu határában jár.

Egyesek olyan nagyban űzték odahaza a pálinkafőzést, hogy a szomszédok sem tudtak már szemet hunyni fölötté, hát még a hivatalos szerv, a pénzügyőrség. Nácsa József, Mórahalom, VI. kerület 94. szám alatti lakosról a legrosszabb akarója sem tette volna fel, hogy rá van szorultva arra a kis „mellékesre”, amit a pálinkafőzéssel, illetve a szeszforgalmi adó kijátszásával zsebre akart tenni. Személygépkocsi, motorkecskére is van a háznál, afféle jó módot tükröz Nácsa József háztája. Mégis Tápén érték tetten, amint háztájsáka pakolva a pálinkát, értékesíteni akarta a faluban. A financ elől ugyan „meglépett”, de az nyomába eredt, hiába búj meg egy házban. S mikor aztán kocsiba ültették

és hazavitték Mórahalomra, előkerült a főzőüst is, mint bűnjel.

Saját bevallása szerint is 70 liter pálinkát főzött egy nagy űstben, amelyet 30 literes sisakkal fedett, s a részcsővön keresztül futó illato pára egy 250 literes vízzel teli fakádiban hűlt le és vált pálinkává.

A főző alkalmaságát természetesen lefoglalta és elszállította a pénzügyőrség ugyanúgy, mint ahogy ezt tette Szőgi Imre, Ruzsa, Tanysa 809. szám alatti lakos esetében is. Itt 30 liter pálinkát találtak. Kisapáti Péter, Üllés, Rózsa dűlő 41. szám alatti lakos is pórul járt a fekete pálinkafőzéssel. Egy 150 literes űstön 26 literet főztek ki. Monostori Mátvás, Forráskút, Átokháza dűlő 135. szám alatti lakosnál is lefoglaltak egy komplett pálinkafőző készüléket, és 4036 forint szeszforgalmi adó aló eső pálinkamennyiséget. Pusztamérgesen a IV. kerület 24. szám alatti Fülöp István sem tudta elkerülni a fekete pálinkafőzők sorsát. A szerkezetet a teljes apparátussal együtt innen is elvitték.

A bírságot egyik esetben sem kerülték el, amely esetben nagyon is súlyos lehet, 5 ezer forintig terjedhet. Ki-ki most is megkapta a szabálysértésért kiírt bírságot, amely intő példa arra, hogy a pálinka főzöcskézésre előbb-utóbb rájönnek, hiszen a szél járása is a financoknak segít.

L. F.

Kazánfűtőt

azonnal belépésre felvesz a Géopari Technikum.

Vizsgáló

kazánfűtőt

azonnal felvesz a Tisza Bútoripari Vállalat szegedi gyáregysége, Lenin krt. 25.

KISZ-táborhoz

éjjeliőrt

felvételre keresünk. Rákóczi tér 2. KISZ Megyei Bizottsága. x14 702

Fűrészpör

gépforgáccsal keverve 12.— Ft/kg-ként, befizethető. Alföldi Bútorgyár, Cserzy Mihály u. 11.

Programozás elektronikával

Az okos számítógépek a termelés segítői a kábelgyárban

Az elektronikus számítógépek igen okos dolgokat művelnek, ugyanakkor ezek a gépek csak azt és annyit tudnak, amire megtanították őket. De segítségük szinte kimeríthetetlen: a zenétől a nyelvészetig, azután az üzemi termelésig. A kérdés inkább az, hogy mennyire tanították meg ezeket a gépeket, s mennyire ismerik a termelés menetét is.

Tolmács nélkül nehezen

Ugyanis két nyelvezetről van szó: a számítógépek és tudós alkotók kiválóan beszélnek a matematika „nyelvezetét”, az üzemekben, a termelés frontján viszont más nyelven beszélnek. E két nyelvezet között tolmácsra van szükség, másrészt nehéz megérteni. A megoldás csak egyféleképp lehetséges, közelíteni kell egymáshoz a két szakterületnek, hogy a gépeket jobban felhasználhassák a termelés segítésére.

De menjünk tovább: kell-e, érdemes-e a gyári termelésnek a matematika és az elektronika segítségével? Kell! S eleve hibás az a szemlélet, hogy az ügyviteli gépesítése csak akkor eredményes, ha azonnal az adminisztráció egyszerűsítését, létszámcsoökkentést eredményez. Egy durva példával levezetve: eddig 200 tisztviselő szolgáltatott adatokat a gazdasági vezetésnek, de ha gépesítünk, akkor talán 100 is elegendő lesz. Közben gépesítik az ügyvitelt, de nem csökken az adminisztrációs létszám, inkább növekszik 50 fővel. Mi a magyarázat?

Lehet, hogy a 200 fő havonta mondjuk 1000 paramétert (a termelés menetében nélkülözhetetlen jellemzőt, mutatót) szolgáltatott a vezetésnek. A gépek közreműködésével ötvennel gyarapodott a létszámuk, de most már havonta akár 50 ezer paramétert „termelünk” a gyár vezetőinek. Természetesen az 50 ezer mutató meglete nem valami öncélú adathalmaz, a vezető döntést teszi biztossá, megalapozottabbá. (A hagyományos eszközökkel így nem biztosítható, itt valójában minő-

ségi változás történik.) Ezek után könnyű belátni, hogy a növekedés teljes egészében relatív, valójában jelentéskeny megtakarítást értünk el, ha a munka (az adminisztráció munkájának) a produktumát tekintjük alapvetőnek.

Bátor kísérletezés

A kábelművek szegedi gyárában bátor kísérletezés folyik, bár azt is lehetne mondani, hogy előrelátó munka. Halász Árpád gyárvezető elem terített egy lepedő nagyságú papírlapot, amely vonalakkal és számokkal volt teleírva. „Vonalas finom program” — mondta, majd alapos magyarázat következett.

— Elindul a gyárban egy 2,5 milliméteres alumínium vezeték, amely lehet késztermék, de lehet többek között egy 7-es sodrat erecskéje is. Továbbá a 7-es sodrat borított köpenyvel ugyancsak lehet késztermék, de lehet egy nagyobb kábelnek a rész-eleme...

A laikus eddig könnyen érti is a gondolatmenetet, de...

— ...Amikor 900 terméket 50–60 gépen kell összejátszani, úgy hogy minden stimmeljen, hogy a termelésben kapacitás kiesés és torlódás ne történjék, valamivel nehezebb a dolog és kevés a papír meg a ceruza.

Hogyan kezdődött a kábelgyárban? Mi készítette őket arra, hogy a gépek segítségét kérjék?

— Láttuk a termelés során, hogy a legnagyobb jószándék ellenére is kulcsképek állnak az üzemben, vagy különböző időszakokban éppen túl vannak terhelve. Kerestük az okot a programozás területén. Erre jött a finom vonalas programozás, amely manuális eszközökkel, a vizualításra építve készült el.

Kik csinálták? Valójában emberek helyettesítették a számítógépeket. A gyárvezető szerény, azt mondja, hogy a kollektíva végezte el ezt a munkát. Persze ő maga is ott volt, inspirált, irányított és segített.

A „lepedő” okos dolgokat árul el: a gépek normáját, időnormát, technológiai összefüggéseket, bértételeket és így tovább. Természetesen ilyen módon nem lehetséges mindenre kiterjedő adatokat gyűjteni. A gyár vezetői kapcsolatot teremtek a Számítástechnikai és Ügyvitelgépészeti Vállalattal, ahonnan segítséget is kaptak. Egy fiatal matematikus jött a gyárba és „birkózott” a kábelüzem nyelvével, az itteni kollégák pedig a matematikailag nyelvezettel. Közös nevezőre jutottak: csak elektronikával oldható meg egy kiváló és mindent tudó program.

A számítógépek a szó

Eljutottak addig, hogy egy szűkített, de a valóságot tükröző termelési modell táplálták a gépbe (GIER rendszerű elektronikus gép, amely másodpercenként 10 ezer műveletet elvégez). Eredmény: csak akkor léphetnek tovább, ha az összes alapadatokat feldolgozzák, mert minden alapadatra szükség van, ez pedig 36 ezer sor és 80 oszlop.

Első lépésük az volt, hogy precízen elkészítették az alapadatokat és a megfelelő kódrendszerre feldolgozták. Ez az úgynevezett hagyományos lyukkártya feldolgozás volt.

A következő lépés az előzőre épült és elkészítették a statikus programozási mód-

szert a hagyományos lyukkártya és a modern lyukkártya kombinációval. Ez a változat megvan, igen alapos és mindenre kiterjedő választ ad a gazdasági vezetőknek, de csak egy adott időpillanatot rögzít a termelés menetében. Ennek alapján lehet előkészíteni, tervezni és következtetéseket levonni, de csak az adott időpillanatra. Ennél nyilvánvalóan többre van szükség.

S ezután következik a harmadik lépés, amikor elkészülhet a dinamikus programozás nagy elektronikán. Az ebben a szakaszban betáplált adatok szinte mindenre kiterjedő segítséget adnak. A számok megmondják, hogy egy bizonyos dekádban (10 napos periódusban) melyik gyártmány mely műveletét, mely gépen és mikor kell elvégeztetni annak érdekében, hogy legkisebb ráfordítással és a leg-gazdaságosabb mutatók mellett történjék a gyártás. A teljesség azonban csak akkor következik be, ha a gépek — úgy mond — ismerik az előző dekádok eredményeit is, az ott bekövetkezett, konkrét eseményeket. Ha azt is tudják, akkor adhatnak helyes javaslatokat a gazdasági vezetőknek. Ennek megoldása érdekében a termelési gépi számbavétele most áll a bevezetés stádiumában.

Az eredmény máris jelentkezik

A kábelgyáriak mögött három és fél éves előkészítő munka áll, s ha pályára lép ez a gépi rendszer, akkor könnyebben és gyorsabban határozhatnak a gyártás bármely szakaszában. De kézzelfogható eredményt is biztosít az elektronikus gépek segítségével. A szegedi kábelgyárban a múlt évek során, éppen azért, mert a gépi adatok segítettek az anyagmunkák helyes meghatározásában, az önköltség évenként 2–3 százalékkal csökkent.

Tavaly is jelentkezett az eredmény. A sok és minőségileg jelentkező adat-csoportok az úgynevezett szűk keresztmetszet feltárásához adtak segítséget, amelynek során 120 ezer óra megtakarítást értek el a termelésben.

Persze a kábelgyáriaknak is hátra van még egy lépésük, amikor „minden tekintetben átadják magukat a gépeknek” és a kontroll kiépítése is megtörténik. Ezt körülbelül a jövő esztendő végére érik majd el.

Mindenképpen dicséretes előrelátó tevékenységük, hogy igénylik ezeknek az okos gépeknek a segítségét. Az anyagi befektetés, amely a termelési érték ezrelékében felezhető ki, bőségesen megtérül, s különösen ott térül meg, ahol előbb léptek erre az útra.

Azt írjuk a cikk elején, hogy a gép sem old meg mindent, csak azt, amire megtanítják. Eppen ezért el kell jutni minél több vállalatnál az első lépéshez, félre kell tenni az idegenkedést. A kezdet nem könnyű — ezt elmondják a kábelgyáriak is —, sok időt, aprólkások munkát igényel. Néha talán meg is torpannak. Ezt azonban vállalni kell, számolni kell a nehézségekkel. Az új gazdasági mechanizmusban a vállalati vezetőknek még nagyobb szükségük lesz a gépek segítő munkájára, s jobb előbb megbarátkozni velük, mint később. Megéri.

Gazdag István

Magyar kiállítás Lagosban

Nigéria fővárosának, Lagosnak egyik nagy üzletházában a többemeletes épület bemutató csarnokát a Leventis cég a magyar külkereskedelmi rendeltetésére bocsátotta. A csarnokban megke-

szet az embertől független objektív ok miatt, mint például műszaki meghibásodás. Az alapvető ok az emberi gondatlanság, a figyelmetlenség, a könnyelmű magatartás, a virtuskodás, más gépjárművek „lepipálása” a közúton, noha az nem versenypálya. Közlekedünk nyitott szemmel és gondolkodó füllel”.

Közlekedés az utakon

Szerkesztőségünknek küldött levelében Tóth Mihály, Szeged, Kossuth Lajos sugárút 16. szám alatti olvasónk is szomorúan állapítja meg a közúti balesetek szaporodását. A következőket írja: „A közúti balesetek elemzése azt bizonyítja, hogy csak egészen kevés esetben történik bal-